

Ny Grönområdesplan på Furusund för nästkommande 10 år

2025-2035

Planen syftar att ge en sammanhängande och tydlig bild av våra grönområden med föreslagna åtgärder för varje område. Målet med planen är att tillgodose medlemmarnas behov för rekreation och bevarande av befintliga natur- och kulturvärden.

Planen är baserad på den plan som samfälligheten röstade igenom för 10 år sedan men för nästkommande 10 år kommer fokus läggas mer på förnygring med större ljusinsläpp och mer frihuggning runt lövträd och tall.

Vi kommer behöva märka ut yngre plantor som vi vill ska växa upp så vi inte står helt utan träd när nuvarande skogsbestånd dör av. I planen finns varje grönområde på furusund beskrivet med förslag på åtgärder. All skogsskötsel ska ske varsamt och över tid. Stora förändringar (tex kalavverkning) ska undvikas och inriktningen är att använda skonsamma avverkningsmetoder för att minimera markskador.

Furusunds Samfällighetsförening
c/o Gellerstedt
Ekuddsvägen 9
760 19 FURUSUND

Grönområdesplan på Furusund

Föreliggande grönområdesplan över skogsmarken på Furusund 2:1, Blidö församling. Fastigheten innefattar all grönområdesmark på ön Furusund i Norrtälje kommun.

Fastighetens målsättning

Det övergripande målet med föreningens skogsinnehav är att tillgodose behov av områden för rekreation och bevarande av befintliga natur- och kulturvärden. På Furusund finns goda möjligheter att skapa mycket fina varierande skogsmiljöer för samfällighetens medlemmar och naturens mångfald. En rekreationsskog har med fördel en variation av flera trädslag i olika ålder och gärna med en större andel lövträd och tall. På Furusund är redan tallarna och ädellövträden (eken) karaktärsträd och ger området extra höga värden. Det finns också en hel del hassel som med viss skötsel kan bilda fina hassellundar och biologiskt mycket värdefulla gamla hasselbuketter.

Rekreativmålsättning

Det är svårt att ge en generell beskrivning på vad som kännetecknar den perfekta skogen i anslutning till ett tomtområde. Värdet av upplevelsen anses dock öka med trädens ålder och med minskande stamantal samt att det finns, som på Furusund, en stor andel lövträd. Området bör också utgöra en rik livsmiljö för områdets växt- och djurliv, erbjuda möjligheter för bär- och svamplockning och ge visst skydd mot insyn och vind. Därför bör man bruka skogen småskaligt och endast i nödfall avverka större sammanhängande ytor.

Skötselstrategi

Inom skogsområdena bör skogsskötseln vara aktiv men ytterst varsam och följa grönområdesplanen. Stora förändringar (kalavverkning) av skogen bör undvikas och inriktningen bör vara att alltid använda skonsamma avverkningsmetoder för att minimera eventuella markskador. Vid stormfällningar tas färskt barrvirke bort som överstiger 3m³/sk/ha. Detta är en ny maxvolym då det efter stormen Alfrida utbrutit allvarliga härjningar av åttatandad barkborre som fortfarande pågår i Stockholms län. Skogsskötseln bör fortfarande anpassas efter hur skogen används av föreningens medlemmar

Furusund 2:1

och ha som mål att vara funktionell för så många de olika brukargrupperna som möjligt. Detta även om skogen på stora delar av ön genomgått en stor förändring både på grund av stormen 2019 och genom planerade åtgärder.

På Furusund måste också stor hänsyn tas till den långa strandlinjen. Det är därför mycket viktigt att man inte avverkar stora sammanhängande ytor och inte i närheten av vattnet då träden (särskilt klibbal) som växer i kantzonen, stadgar stranden, saktar ner markvattnet, fångar upp farliga ämnen som kvicksilver och hindrar näringsläckage ut i sjön. Hela strandlinjen från bron över Eknöströmmen till och med Furusundsskaten eller Nordkap drabbades av omfattande stormskador 2019. På delar av sträckan blir åtgärderna i första hand att gynna naturlig föryngring av tall och lövträd (helst ädellöv) för att återskapa och bevara en långsiktig kontinuitet av ett strandnära trädbestånd.

Med tanke på detta och vad som åtgärdats tidigare föreslår jag följande åtgärder.

Avdelningsbeskrivning

Beskrivning av avdelningar med långsiktig målsättning och förslag till åtgärder i c:a 10 år:

Avd 1 Ekudden. Området har både historiskt och i närtid nyttjats för bete vilket nu upphört. Detta kommer påskynda igenväxningen av den relativt glesa och öppna skogen och en aktivare röjning kan behövas. Här växer nu flera arter ädelövträd som till exempel ek, lind, lönn och ask. Det finns också exemplar av grova gamla björkar och aspar, längs stranden växer dessutom en hel del klibbal. Tidigare har det utförts en större utglesning av gran och frihuggning av ekar och andra grova lövträd i en stor del av området. Målsättning bör vara att komplettera påbörjat arbete med röjning och dessutom ta bort de allra flesta granarna och endast spara de stora gamla tallarna av barrträden.

Åtgärd: Då betet upphört behöver uppslag av asp, björk och klen hassel röjas bort i luckorna för att bevara det glesa beståndet och luckorna. Utvecklingsbara hasselbestånd röjs till avgränsade buketter och fritt växande skott av ask och andra ädellövträd kan röjas fram i luckor. Märk för att kunna gynna vid återkommande röjning. Spara delar av fällda lövträd liggandes på marken på utvalda ställen över hela området. I den del av området där marken är fuktigare och kan björk och klibbal utgöra trädsiktet.

Avd 2. Norr om Ekudden sluttar marken från husen ner mot Badviken där det växer en blandskog med ask, ek, lönn, al, sälg, hassel och enstaka enbuskar. I områdets norra del finns även flera stora gamla tallar och ytterligare en stor ek. Alldeles söder om väg 278 växer en grupp medelålders ädellövträd som ask, ek och lönn. De flesta ädellövträden och tallarna är idag frihuggna och området har sparsamt med underväxt då flera hasselbuketter röjts ner.

Åtgärd: Några av de mindre hasselbuketterna kan röjas bort så att de frodigaste kan få mer utrymme och bilda en lundliknande miljö längs stigen ner mot badet, tillsammans med de stora sälgar som finns på platsen.

Av ädelövträden söder om vägen kan de minsta gallras bort för att ge bättre utrymme åt kvarstående. Røj fram hasselbuketter som kan växa under och mellan de stora träden. Låt även några granplantor som etablerar sig växa upp till små träd under lövträden för att skymma väg 278. Avvecklas sedan innan de når upp i kronorna på de stora träden.

Avd 3. Brant sluttning ner mot Eknöströmmen med gles lågt växande hållmarkstallskog med martallsliknande gamla tallar och blåbärsris. Området drabbades hårt av stormen Alfrida och trädsiktet är nu mycket glest. En strandzon med klibbal och säl, gamla vidkroniga tallar med gles underväxt av tallplantor, hasselbuketter, och rönn bör fortfarande eftersträvas med undantaget den fina ekbacken vid Aborrstigens slut. I kraftledningsgatan gynnas med fördel rönn- och enbuskar som är lågt växande och till stor nytta för insekter och småfåglar.

Åtgärd: Fortsätt att gynna årsskott av rönn eller säl. Vid all röjning i området var aktsam om tallplantor och gynna tall för kommande generationers träd på hållmarken där träden växer långsamt. Små granar röjs bort. I den lilla ekbacken kan enstaka avgränsad hasselbukett röjas fram mellan ekarna. De alar som finns kvar vid stranden bör lämnas orörda.

Avd 4 Fagerudden. Badklippor med lågt växande äldre tallbestånd på udden och lövträd och grova gamla tallar i söder mot husen. Viss frihuggning av gamla tallar har skett och hassel har röjts till avgränsade buketter.

Åtgärd: En svag urglesning av tallarna på udden kan göras med att klena undertryckta exemplar tas bort för att gynna kvarvarande tall och uppslag av ädellöv eller rönn. Ta stor hänsyn till den mycket gamla tallen på östra sidan av stigen ner mot vattnet!

Avd 5 (5b). Området väster om ängsmarken vid Friluftsvägen är svagt sluttande och bevuxet med flera arter ädellöv och hassel, gammal tall och ek. Här har de grova ekarna och en stor del av trädsiktet frihuggits från konkurrerande granar. Uppslag av hassel, ask och asp växer i området frodigast kanten mot brynet till ängen där det även finns täta slånbarssnår. Det mindre området, 5b, är tätt och snårigt med en stor andel av asp tillsammans med enstaka ädellöv (ek, lönn) och ett mindre inslag av gran.

Åtgärd: Røj i hasselbestånden och forma buketter som kan sparas långsiktigt. I brynet mot ängen låt gärna rönn- och enbuskar växa upp. Avgränsa slånbarsbuskarna från att bre ut sig i skogen och ut på ängen. **5b:** Avverka granar i området för att prioritera lövträd. Gallra lätt bland lövträden och gynna då ek och lönn före asp.

Avd 6 Montebello. A Detta område är ett av de större sammanhängande skogsområdena på Furusund. Norr om stigen och på hållmarken mot vattnet och runt utsiktsplatsen har en lättare frihuggning av gamla och lågt växande tallar och senvuxna ekar skett. Detta gynnar både de nu frihuggna träden, återväxt av tall och blåbärsriset som är mycket viktigt för biologisk mångfald. Målet är att de allra flesta granarna i hela avdelning 6 ska avverkas då det är ekarna, de grova lövträden och de mycket gamla tallarna som ger området sin

speciella skärgårds- och skogsbeteskaraktär.

B Västra delen av området drabbades hårt av Alfrida med ett stort antal vindfällan i den då nyligen utglesade skogen. Om ytterligare träd fälls av hård vind bör minst rotstocken lämnas kvar på platsen för att gynna biologisk mångfald. Vid fältbesöket noterades ett relativt stort antal tallplantor och även uppslag av ädellöv, rönn, björk och asp växer i den nu relativt öppna marken. Ett nytt trädskick bör ha etablerats sig i slutet av denna planperiod. Det ger också stora möjligheter att forma den framtida skogen på platsen. För att säkerställa att tallplantor, små ekar och uppslag av rönn överlever bete av rådjur och hare kan burar av nät placeras runt plantorna. Björk- och aspuppslag som man också kan välja att gynna för variation behöver inte skyddas på samma sätt då de växer fortare och oftast inte uppfattas lika smakliga av småvilt.

C Den centrala delen av Montebelloskogen har tidigare lämnats utan åtgärder. Efter stormen Alfrida och andra tillfällen med hårda vindar har nu området blivit näst intill otillgängligt för de boende på Furusund då ett stort antal vindfällan och avbrutna träd ligger i brötar och lutar mot varandra. I luckor har skott av asp skjutit upp och konkurrerar med unga ekar och rönn. Att avlägsna alla avbrutna och omkullblåsta träd är inte nödvändigt och det är heller inte en bra naturvårdsåtgärd. Men att glesa ur beståndet och kapa och lägga ner ett antal av de döda träden på marken så att de inte utgör någon säkerhetsrisk är en bra kompromiss mellan naturvård som gynnar insekter, mossor, lavar och fåglar samt skapar en trevlig skog för rekreation. Här växer en del säl, ett mycket värdefullt träslag med sin tidiga blomning och mjuka ved. Säl ska alltid gynnas och sparas. Kan också kapas som högstubbe då de lätt skjuter nya skott.

Åtgärd: A – Här behövs endast små åtgärder som frihuggning av enstaka tallar och röjning av uppslag av asp, hassel och unga granar. Tidigare formade hasselbuketter, små tallar och rönnar ska fortsatt gynnas.

B – Området är mycket glest och fokus behöver vara på att välja ut och skydda plantor och små träd av i första hand tall, ek, ask och rönn. Därefter björk och asp.

C – Här bör en inledande åtgärd vara att röja uppslag av asp. Därefter kapa och lägga ner hängande och lutande träd. Grova stockar av lövved ska lämnas på marken. Klenta träd som gått av och hänger mot marken ska inte sågas ner om de inte växer intill den stig som går genom området. Träd som hänger i andra träd bör snarast läggas ner. Lämna helst avbrutna högstubbar stående om det är tekniskt möjligt med säker fällning av resterande del av trädet. För att sakta börja skapa ett ljust och genomsiktligt bestånd kan gran och tätt växande aspar med en diameter upp till 15 cm gallras ut. Fortsätt att gynna rönn, hassel och skapa avgränsade buketter i brynet mot ängen och i luckor mellan träden.

Avd 7. Lövskogsområde på båda sidor av stigen ner till Fageröbryggan. Undervegetationen är väl röjd och finns väldigt få unga träd och buskar. Små träd och skott av ek, ask, björk har märkts ut fint med band och ska sparas vid kommande röjningsåtgärder. Ytterligare lämpliga små träd finns att gynna och märka ut för att säkert bevara trädkontinuiteten och minska uppslag av älgört, nässlor och oönskad vegetation.

Åtgärd: Vid röjning är det viktigt fortsatt spara valda årsskott av ovan nämnda arter. Gynna och avgränsa hasselbuketter som redan finns och skapa gärna något mer hasselbestånd. Lövträd som dör och/eller faller i området lämnas kvar på lämplig plats i området. Ta bort små granar och låt området utvecklas till en fin lövskog i slutningen mot vattnet.

Avd 8. Skogsmarken längs Duvkällevägen är gallrad och bitvis ojämnt bevuxen med både barr- och lövträd. På de hållmarksliknande partierna bör tall gynnas och sparas vid röjning. Enstaka fritt växande granar kan accepteras på fuktigare mark men ek och tall är stormfasta träd som bör gynnas i första hand. I korsningen Zorns väg och Duvkällevägen hade vintern 2015 ett antal granar och lövträd avverkats. På ytan bör det växa fler träd eller hasselbuketter. Lämpliga trädslag är sälg, lönn, klibbal och björk. Välj ut fina årsskott vid slyröjning eller slätter som undantas och sparas. Målsättningen bör vara ett stråk längs vägen med en variation av trädarter och buskar.

Åtgärd: Frihugg de gamla grova tallarna. Vid röjning bör unga ekar, hasselbuketter, tall och rönn gynnas i nämnd ordning. Av granen sparas endast små unga granar i grupp som sedan fälls innan de blir mer än ca 5 - 8 m. Dör lövträd lämna gärna rotstock i området liggandes på marken.

Avd 9. Zorns udde. Ett redan utglesat blandskogsbestånd med störst andel tall. Ett glest buskskikt finns utspritt i området. Målet bör vara att behålla områdets karaktär men med säkerställd förnygring av tall och ett undre skikt av rönn, hassel och gärna enbuskar.

Åtgärd: Røj fram buketter av hassel och rönn på lämpliga platser. Gynnas rönn kan den växa till ett litet lågt träd vilket är mycket bra för variationen i landskapet och för fåglarna. Spar små granar i grupp som sedan röjs bort innan de blir stora. Viktigt! Gynna utvalda tallplantor och unga tallar för nästa trädgeneration.

Avd 10. Svinskogen. Beståndet drabbades hårt av stormen 2019 och är i dag glest och med stora luckor. Vuxna träd av gran, tall och björk utgör trädskiktet och det finns några enstaka hasselbuketter i gamla luckor. I stort sett alla lågor och sedan tidigare döda träd har plockats bort. Även här kan nu ett yngre trädskikt röjas fram genom noggrann inventering och uppsikt över vilka plantor som kommer upp. Genom att blottlägga mineraljord med en kratta på små ytor i ljusa luckor underlättar för tallarnas frön att gro. På så sätt kan man påverka trädslagsblandningen till att i framtiden bestå av större andel tall som är stormfastare och skapar en ljus och genomsiktig skog ofta med frodigt bärris på marken. En viss andel gran bör dock alltid finnas i området i olika ålder och varierande höjd men tall och lövträd bör dominera trädslagsblandningen.

Åtgärd: Inom planperioden frihuggs de vidkroniga gamla tallarna som fortfarande har gran eller granar som växer in i kronan. Uppslag av hassel formas till avgränsade buketter men viktigast är att plantor av tall och gran, årsskott av björk och rönn gynnas för att säkra trädkontinuiteten i området.

Använd gärna några nätburar kring ek, rönn och tallplantor. Faller enstaka nu stående träd bör det lämnas kvar på marken (även gran) helt eller i delar. Faller flera granar under höst och vinter ska de upparbetas och köras ut före 1 juli.

Avd 11. Lövträdsdominerat område gränsande till Svinskogen i väster och vändplatsen på Nordkapsvägen i öster som gallrats och röjts ganska intensivt. Det är till viss del även drabbat av vindfällan i samband med stormen Alfrida. I hela området finns väldigt lite föryngring som plantor och små träd. Före grässlåtter eller röjning i området bör utvecklingsbara årsskott och plantor märkas ut för att kunna sparas i återkommande åtgärder. Träden närmast vattnet lämnas för stabilisering av stranden och visst vindskydd för arter som lever där.

Åtgärd: Frihugg de gamla tallar som fortfarande har granar som växer tätt intill eller in i kronan. Røj fram ytterligare hasselbuketter för att förstärka en lundliknande miljö. Ta bort alla små granar som växer upp i detta område. Bland björkarna behövs inga åtgärder göras men vid gräsröjning bör årsskott av ask, lönn och björk märkas och sparas för att kunna bilda nästa generations bestånd av lövträd.

Avd 12. Det här området och avdelning 13 och även en del av avdelning 14 ligger utsatt för den nordliga vinden och drabbades därför hårt av stormen Alfrida. Norr om vandringsleden växer idag nästan bara lövträd och tall. I det nu utglesade beståndet borde det kunna utvecklas ett naturligt föryngrat skikt av tall, klibbal, rönn och björk under de träd som klarat de hårda vindarna. Det saknas lågor eller högstubbar som kan bidra till den biologiska mångfalden. I område med fuktigare mark finns i dag i stort sett inga granar kvar och trädskitet består av olika lövträd. De flesta av de stora gamla tallarna i området står kvar och påminner om när udden var ännu öppnare och troligtvis användes för bete. Söder om stigen i ett mindre område med blandskog har granarna klarat vinden den här gången. Då skogen mellan dem och Furusundsskatan nu är glesare kan det finnas risk för ytterligare vindfällan.

Åtgärd: Plockhugg runt de gamla vidkroniga tallarna som fortfarande har konkurrerande gran eller lövträd tätt intill. Redan döda torra granar kan med fördel lämnas kvar på marken hel eller kapad i delar. Även den klena döda veden är till nytta så lämna gärna även en del mindre träd som fälls. Just nu är det inte lämpligt att lämna färsk granved annat än i mycket liten mängd. Gynna ask, lönn, säl, rönn, hassel, björk och tall (i nämnd ordning) vid röjning och eventuell senare gallring. Man kan dock tänka på att små granar, helst i grupp, utgör ett fint skydd och viloplats för insekter, småfåglar och vilt. Det kan därför med fördel finnas några små granar enstaka eller i en liten grupp i olika åldrar. Røj bort dem när de blir ca 3 – 5 m och låt någon annan liten grupp ta över.

Avd 13. Här växer fortfarande stora vindpinade flera mycket gamla tallar med kraftiga kronor. I strandzonen nere vid vattnet finns en tunn ridå av klibbal. Enstaka exemplar av sälg och rönn. Tallarna och lövträden sälg, rönn, klibbal och ask bör gynnas i första hand om de etablerar sig i den här delen. Läget är utsatt för vind och torra så inga andra träd än gran bör tas bort då det är svårt med återväxt.

Åtgärd: De sälgar som finns kvar sparas. Vid röjning gynna utvalda unga tallplantor för säkra återväxt av tall. Även här kan man skrapa bort humuslagret med en kratta eller liknande på små ytor för att hjälpa tallarnas frön att gro. Gynna alltid rönn som växer i området. Alarna vid stranden bör lämnas i stort sett utan åtgärd möjligtvis kan enstaka exemplar tas bort för bättre utveckling för kvarvarande träd.

Avd 14. En mycket stenig sluttning och strand mot öster. Här växer högresta gamla tallar och en stor ek vid stranden. Enstaka exemplar av björk, sälg och rönn. I strandzonen finns också små grupper med lågt växande klibbal.

Åtgärd: Vid röjning spar årsskott och små exemplar av tall så att det finns en nästa generation träd. Det är nästan bara tallar som kan växa upp till ett friskt och stabilt träd i den torra utsatta miljön som den steniga sluttningen utgör. De växer här mycket långsamt! Sälg och alar är nyttiga träd som med rötterna binder marken och sälgens blommor är till stor nytta för vårens tidiga insekter. Fortsätta att gynna dem där de växer ofta vid stranden. De fåtal rönnar och små ekar som finns i området bör lämnas orörda.

Avd 15. Ett område med äldre talldominerad blandskog vid Nordkapsvägen och på bägge sidor av Skatevägen. I det här området blåste många träd ner i januari 2019. Det syns tydligt nu då skogen är gles och det finns stora trädlösa luckor. På båda sidor om Skatvägen finns tydliga svackor där markvatten stannar under längre perioder än i sluttningar och på höjden. Dessa är lämpliga för återskapande av granbestånd med inslag av björk, sälg eller klibbal om föreningen önskar. På de små höjderna bör däremot tallarna ges utrymme och slippa konkurrens från gran och asp som växer upp intill. I området finns också uppslag av hassel och lövträd. Här finns nu möjlighet att forma kommande generation träd genom uppmärkning av skott som ska sparas och avgränsande av hasselbuketter. Man kan även här med fördel skapa gröningspunkter för tallfrön genom att skrapa bort humus på små fläckar.

Åtgärd: Alla tallar som fortfarande har andra träd som växer in i dess krona eller tätt in på stammen ska frihuggas. Det samma gäller de unga ekar som finns i området. Gallra bland björkarna för bättre förutsättningar för kvarstående träd. Røj fram utvalda hasselbuketter så att kraftiga exemplar kan bildas. Gynna och røj fram fina exemplar av sälg, al och rönn för biologisk mångfald och ett blandat bestånd av barr och lövträd. Framröjda hasselbuketter kan vara bra insynsskydd för boende intill området. Gruppen med gran i sluttningen ner mot vattnet är i dåligt skick och flera är döda eller döende. Gallra bort och försök få tallplantor att gro på platsen. De kan dock behöva något skydd från vilt och förbipasserande.

Avd 16. Bakom villorna på östra sidan av Nordkapsvägen sluttar marken med varierande lutning ned mot vattnet Furusund. Hela området är nu kraftigt utglesat. I beståndet finns gamla träd av flera trädarter som ek, tall och björk. Det växer även enstaka exemplar av druvfläder (druvfläder är giftig och Naturvårdsverket har börjat uppmärksamma på att den sprider sig snabbt och tränger undan lokala arter och ska helst röjas bort och hindras från spridning) och hassel. I slutningen ner mot färjeläget saknas nästan helt buskvegetation och unga träd. Där bör ett antal yngre träd ges möjlighet att växa upp. Enbuskar och hassel är spår av äldre tiders markanvändning, oftast bete och ska gynnas vid skötselåtgärder.

Åtgärd: Vid röjning spara utvalda årsskott av tall och ek för att kunna bilda nästa generations träd. Även här kan det vara aktuellt att sätta ett enklare nät eller bur kring valda plantor. Røj inte bort rönn då de är viktiga för fåglar med sina bär och skapar en uppskattad variation i skogen. Små granar (1-4m) kan sparas i grupper för småfåglar men bör sedan avverkas innan de blir stora träd. Klana björkar med en diameter upp till ca 15 cm med upphissade kronor kan glesas ur. Lämna då gärna någon de avverkade stammarna på marken för insekter och fåglar, gärna på solbelyst plats.

Avd 17. Området ligger högt och sluttar åt öster ner mot väg 278 och är nu relativt glest. I avdelningen växer flera stora ekar och tallar. Här har nu skapats ett ljust och luftigt bryn med lövträd och hasselbuketter. Det är viktigt att träden här är friska och växtliga för att inte innebära en risk för vägen.

Åtgärd: Ekar och tallar ska alltid gynnas och frihuggas från träd som växer upp intill dem. Välj ut unga ekar som kan bilda framtida ek generationer. Välj fortfarande att gynna ek, tall, hassel, ask, före björk och gran. Røj fram fina hasselbuketter för att minska insyn och damm från vägen.

Avd 18. Maren. Runt den lilla insjön Maren växer ett tätt och snårigt klibbalsbestånd med inslag av sålg, lönn och ask. Detta område bör lämnas fortsatt orört för fåglar och insekter samt som skärm mot väg 278. Undantagsvisa svaga röjningsåtgärder kan dock göras längs stigen (för utblick och framkomlighet) och i den grupp unga alar (för friska stabila träd) som växer söder om gångstigen intill utloppet från Maren. Ett fåtal mindre träd har tagits bort intill stora vägen då de utgjorde en säkerhetsrisk. Åtgärden kan behöva upprepas om ytterligare träd dör eller faller.

Åtgärd: Plockhuggning av träd som riskerar att falla på vägen eller stigen. Lämna stammar och grenar kvar på lämplig plats i området.

Avd 19. Skogsområdet runt telemasten har upplåtits för ytterligare (nu pågående) teknikininstallationer och besöktes inte vid detta tillfälle. De grova gamla ekar och stora gamla tallar som finns i området har tidigare frihuggits och åtgärdsbehovet bedöms inte vara särskilt stort. Brynet längs vägen är nu glest och genomsiktligt. Här kan man i stället börja planera för unga ekar och tallar något längre från vägaren än de som finns i dag.

Åtgärd: Vid behov frihugg ekar och tallar oavsett var i området de växer. Røj fram hasselbuketter i brynen. Finns små plantor av ek eller tall kan de behöva hägnas in på likande sett som vid Kvarnberget.

Avd 20. Mellan Varvsvägen och väg 278 finns en liten naturskogsliknande plats. Gamla grova granar, aspar och en undervegetation av hassel, sälg och rönn. Beståndet fungerar som en barriär mot den trafikerade vägen. Området behöver inte skötas så aktivt men ha uppsikt över träd som eventuellt kan ramla över vägen.

Åtgärd: Frihugg de stora gamla ekarna och grova asparna, låt de fallna sälgarna ligga kvar. Røj fram kraftiga hasselbuketter. Vid Varvsvägen finns björkar som tränger och beskuggar både den stora eken och en ung ek. Björkarna där bör avverkas. Gynna små granar i beståndet mot väg 278 det för att över tid kunna avveckla de höga granar som skulle kunna falla ut på vägen.

Avd 21. Skogsmarken längs Varvsvägens södra sida är delvis väldigt gles på grund av tidigare huggning och stormskador. Mitt i området växer dock fortfarande gamla tallar och en mindre grupp medelålders gran. I avdelningens norra och södra delar dominerar lövträden. Här finns nu goda möjligheter att välja det framtida skogsbeståndet. Då tall och ek är stormfasta trädslag bör de prioriteras. Även andra lövträd som friska björkar och asp klarar ofta hårda vindar och kan också utgöra det nya trädskiktet. Sälg ska prioriteras då den är mycket värdefull för biologisk mångfald.

Åtgärd: Røj fram lämpliga årsskott av sälg, klibbal eller asp som kan bli nya träd i kärret. Lämna även enstaka hasselbukett. Förslag: Avverka granarna som växer på kullen centralt i området. Därefter planera genast ca 10 – 20 tallplantor, gärna från andra delar av ön och skrapa fram mineraljord så att frön från intill stående tallar lättare kan gro. Utglesningen bör göras försiktigt så att redan etablerade tallplantor inte skadas. Välj utvecklingsbara exemplar av det uppslag av lövträd som kommit upp efter utglesningen. Märk dem gärna så att de gynnas vid återkommande skogsvårdsåtgärder.

Avd 22. I den gamla åkern på södra Furusund ligger flera åkerholmar. På dessa och i brynen kring den gamla odlingsmarken finns gott om ädellövträd och asp. Ljusa glesa holmar och låga bryn med hasselbuketter och inslag av enbuskar och gammal tall har börjat huggas fram med gott resultat. Endast enstaka stammar står tätt och någon eller några ekar i brynet vid Ekuddsvägen/278 kan frihuggas från konkurrerande granstammar.

Åtgärd: Fortsätt att gynna vildapel, rönn och enbuskar för variationen på åkerholmarna och för fåglar och insekter. Även på åkerholmarna kan enstaka fälld stam lämnas på marken för svampar, lavar och vedlevande insekter. Vid framtida åtgärder märk ut och välj att spara och utveckla ädellöv som ek, ask och lönn. Asp och sälg är också mycket värdefulla då de ofta nyttjas som boträd och födosök av hackspettar.

Avd 23 Kvarnberget och Ålandsberget. Betesmarken på Kvarnberget och festplatsen med utsikt på Ålandsberget är intensivt skötta områden i samfälligheten. Båda mycket vackra platser för rekreation. Det som skötselansvariga bör tänka på förnygring av ekar och askar. Om plantering av ek görs måste plantorna noggrant hägnas in. Både vilda och tama betande djur tycker mycket om unga skott av ek! På Ålandsberget kan unga skott av ask sparas vid kommande röjning för att säkerställa trädkontinuiteten.

Allmänt

På Furusund är ek och tall karaktärsträd. I denna del av skärgården är ask ett vanligt förekommande träd som tillsammans med ek, tall och hassel skapar ljusa luftiga skogar och här finns fina förutsättningar för sådana ofta mycket uppskattade miljöer. Grova lövträd (gärna asp) ger också hackspettar goda möjligheter för häckning. Deras bohål används sedan av andra fågelarter som boplatser och lagring av föda. Delar av området är mycket bördiga där växer granar snabbt upp i luckor och under andra trädarter. För att behålla karaktären och den ljusa luftiga skogen för rekreation och utblick över sjön bör föreningen vara uppmärksam på detta. Man ska dock tänka på att små täta grupper av unga granar utgör skydd för både fåglar och smådjur, vilka också förhöjer rekreations- och naturvärdet i området. Behåll därför gärna några små grupper med 3 – 5 små granar där de växer upp. Dessa tillåts bli ca 4 - 5 m höga innan de avvecklas och några andra små granar får bilda en skyddande miljö. Enstaka döda träd som fallit omkull kan med fördel sparas för att öka naturvärdet. Om det inträffar var dock uppmärksam på att mängden färskt dött granvirke (med barr och bark kvar) inte får bli för stor. Döda stående träd sparas helst stående förutsatt att de inte utgör någon säkerhetsrisk.

I de större stormluckor som nu finns i flera avdelningar bör plantor och skott av ek, rönn och tall sparas. För att skydda dem från viltbete eller röjning kan de hägnas med kompostburar eller om de redan är eller när de blir större metallnät och 2 till 3 stolpar. Att i förväg märka ut unga små träd, årsskott och plantor som man vill bevara för kontinuitet och variation kan vara en bra åtgärd. Det underlättar och gör återkommande röjningsarbete snabbare.

Där marken är grovkornig, sandig, stenig eller upphöjd bör tall vara förstahandsvalet av trädart. Ek och rönn kan också växa på torra marker men blir ofta väldigt små. Senvuxna träd är också viktiga för biologisk mångfald men tall klarar den torra miljön bäst.

Frihugga är att avlägsna träd som växer tätt intill stammen eller växer in i kronan på värdefulla äldre ofta grova träd. Ca 1 m runtom trädkronan bör det vara fritt från andra träd. Det är ofta lövträd (ex. ek och asp) och tallar som trängs av andra träd på detta sätt.

Plockhuggning är att hugga bort enstaka utvalda träd jämnt fördelat över ett bestånd. Detta görs för att göra små luckor där en ny generation träd kan gro och för att skapa mer gynnsam miljö för kvarstående bestånd. Bortgallrade träd bör vara av olika ålder.

Med *ädellöv* menas ek, ask, alm, lönn, lind, bok, avenbok och fågelbär

Sly är definitionen på okontrollerat uppslag av främst asp och björk. Slyet ska inte vara grövre än att man kan avlägsna med röjsåg. En största diameter på ungefär 5 cm.

I avdelning Ekudden (1) är arten *Slöjröksvamp* är markerad med röda kvadrater.

På Skogsstyrelsens vägnar

Katrine Andersson, Skogskonsulent